

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Στις σελίδες της «'Αλεξάντρειας του Καβάφη» έχουμε σκέψη που έφτασε σε στέρεα συμπεράσματα και ευαισθησία που στάθηκε πολύτιμος βοηθός σε δύσκολες άνοιχτές σε μιά ξένη χώρα και στην ψυχή των ανθρώπων της, και ποιότητα λόγου που προβάλλει κάτι το ισορροπημένο και οριστικό. Η σύζευξη του ώριμου κριτικού πνεύματος με τις άναμφισβήτητες, αλλά κρυφές ως τώρα στο μεγαλύτερο μέρος τους, λογοτεχνικές ικανότητες του κ. Χατζίνη έδωσε ένα αποτέλεσμα που πρέπει να θεωρηθῆ μιά από τις εύτυχισμένες, αν όχι και ἡ πιο εύτυχισμένη ὥρα τῆς πνευματικῆς σταδιοδρομίας του. (...) Μὲ πολὺ καθαρή ματιά με ὑποδειγματικὴ νηφαλιότητα βλέπει ὁ κ. Χατζίνης τὸ παροιγιακὸ μας ζήτημα, δίνει πληροφορίες που πρέπει νὰ τις προσέξουν οἱ ἀρμόδιοι, ἐξηγεῖ τὰ μέτρα τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀρχῶν, τὰ ἐλέγχει ἢ τὰ τοποθετεῖ στὰ γεωγραφικὰ φαινόμενα τῆς ἐποχῆς μας κι' ἐπεὶ ἀπὸ σειρά σκέψεων συνοψίζει τὴν πείρα του ἀπὸ τὴν ἐπαφή του με τὸ σημερινὸ καθεστὼς τῆς Αἰγύπτου (...) Τὸ «αἰσθησιακὸ σύμπαν» εἶναι μιά ἀπ' τὶς καλλίτερες σελίδες τῆς ταξιδιωτικῆς πεζογραφίας μας.

«'Ελευθερία» 31-1-62

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

Μεγάλο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ δεύτερο κεφάλαιο «'Ελληνες καὶ Αἰγύπτιοι». Σ' αὐτὸ ἐξετάζεται, πολὺ ἐπικαιρὰ μάλιστα μετὰ τὶς τελευταῖες ἐξελίξεις, τὸ παροιγιακὸ μας θέμα, καὶ σημειώνεται με δραματικὴ λιτότητα ἕνας ἀκόμα ἐπερχόμενος ἀναπόφευκτα ἐλληνικὸς ξεριζωμὸς. Ἡ Ἑλληνικὴ παροιμία τῆς Αἰγύπτου διαρρέει, εἶναι πιά οὐσιαστικὰ μιά χαμένη ὑπόθεση. Οἱ παρατηρήσεις γιὰ τὴ σημερινὴν κατάσταση τῆς Αἰγύπτου, ἀν καὶ τοὺς λείπει ἡ γλῶσσα τῶν ἀριθμῶν (ἀπαραίτητη πιά στὸν αἰῶνα μας) φαίνονται ὅτι ἔχουν γίνε ἀπὸ μάτι γοργὸ καὶ εἰσδυτικὸ καὶ τὸ κυριώτερο, με πνεῦμα νηφάλιο καὶ ἀμερόληπτο. Τὸ τρίτο κεφάλαιο «Τὸ αἰσθησιακὸ σύμπαν» προσφέρει μιά ζωντανή, ὑποβλητικὴ εἰκόνα τοῦ ἐρωτισμοῦ τῶν Αἰγυπτίων, πὺ ἀποτελεῖ κατὰ κάποιον τρόπο τὴ μοῖρα τους καὶ πὺ βρίσκει τὴν ἐκφρασὴ του στὸν ἐθνικὸ τους χορὸ, τὸ χορὸ τῆς κοιλιᾶς. Οἱ σελίδες με τὴν κατάξανθη εἰκοσιόχρονη Αἰγύπτια, πὺ χορεύοντας συγκλονίζει μέχρι παραφορᾶς τὸ κοινὸ τῆς μιά νύχτα στὸ Νεῖλο, μεταδίδουν στὸν ἀναγνώστη ἕνα βαθὺ κραδασμὸ.

«Μεσημβρινή» 5-1-62

ΑΛ. ΚΟΤΖΙΑΣ

Καρπὸς πνευματικῆς ὀριμότητος τὸ νέο βιβλίον τοῦ κ. Γιάννη Χατζίνη «'Η 'Αλεξάντρεία τοῦ Καβάφη». Στις σελίδες του δὲν συναντᾶμε μονάχα τὸν κριτικὸ με τὴν νηφάλια σκέψη, τὸν ἐραστὴ τοῦ «μέτρου» καὶ τῶν ἀποχρώσεων πὺ με λεπτὴ αἴσθησι καὶ σίγουρη γνώση ταξιθετεῖ καὶ ἀξιολογεῖ, χρόνια τώρα τὴ σύγχρονη πνευματικὴ μας παραγωγή. Θὰ γνωρίσουμε μιά ἄλλη ἀκόμα λιγώτερο γνωστή, πλεονὰ τοῦ ταλέντου του. Ἴσως γιὰτὶ μέχρι τώρα, σπάνια τοῦ δινόταν ἡ εὐκαιρία νὰ τὴν ἀναδείξει. Τὸν προικισμένο πεζογράφο, πὺ τὶς ἀφηγηματικὲς ικανότητές του συμπληρώνει ἡ ἄκρα ἐπιμέλεια ἐνὸς προσωπικοῦ ὕφους καὶ ἡ γνήσια λυρική διάθεση. Τὸ δοκίμιο πὺ φέρνει τὸν τίτλο «Τὸ αἰσθησιακὸ σύμπαν», ἀπὸ τὰ ὠραιότερα τοῦ εἶδους πὺ ἔχω διαβάσει, ἐπιβεβαιώνει, νομίζω, πλήρως τὴν παρατήρησι. Τέσσερα δοκίμια περιλαμβάνει τὸ βιβλίον πὺ ὅλα ἔχουν γιὰ θέμα τους τὴ σύγχρονη 'Αλεξάνδρεια. Στὸ πρῶτο, με τὸν τίτλο «'Η οὐκία τοῦ Καβάφη» προβάλλει ἐντονώτερα ἢ ἰδιότητα τοῦ κριτικοῦ τῆς λογοτεχνίας (...) Τὸ εἶχα σημειώσει, θυμᾶμαι, ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς μελετητὲς τοῦ Καβαφικοῦ ἔργου ἀντὶ νὰ χαροῦν τὸν καρπὸ τοῦ δέντρου, δηλαδὴ τὴν ποίησι, ἐπιδίδονται στὴν σχολαστικὴ ἀνάλυσι τῶν συστατικῶν τοῦ ἐδάφους πὺ τὸ διέθρεψε. Λησιμονώντας ὅτι ὑπάρχουν ἔργα πὺ ἀγνοοῦμε κι' αὐτὸ ἀκόμη τ' ὄνομα τοῦ